

deze vorm de houding aannam van des kunstenaars ontroering, hoemeer het begrip „vrouw” op den achtergrond kwam en plaats maakte voor een *ontroeringvorm* geassocieerd met een natuurvorm (vrouw). Zoodra de natuurvorm in een werk van Beeldende Kunst begint te verdwijnen en daarvoor in de plaats een ontroeringsvorm komt, ontstaat dat zekere element, hetwelk wij gewoon zijn *Kunst* te noemen. Wat de kunstenaar van voorheen onderscheidt van den kunstenaar van thans is, dat de eerste zijn ontroering in een aan de natuur ontleenden vorm overbracht, terwijl de kunstenaar van dezen tijd zijn ontroering in een *beeldenden vorm* overbrengt.

Wat ik versta onder eenen aan de natuur ontleenden vorm in tegenstelling tot een beeldenden vorm is: „boom” tegenover „lijn”; „roode roos” tegenover „rood-rond,” enz.

Zoolang de natuurvorm niet is opgelost in de ontroering, zoolang de natuurvorm niet is vervangen door een beeldenden vorm, zal het begrip „Natuur” in de schilderij afleiden en den zuiver beeldenden indruk schaden. Wanneer wij de stelling aanvaarden, dat de voorstelling van een schilderij, de geesteshouding van den maker is, dan zullen wij in een zuiver beeldend kunstwerk elke associatie met de uiterlijk waarneembare werkelijkheid verbroken en de natuurvormen door beeldende vormen vervangen willen zien.

Vanuit dit besef: dat voor een zuiver Beeldend kunstwerk de ontroering een beeldenden vorm moet aannemen, hetzij in kleur of in lijn, van uit dit besef, dat wij na zooveel eeuwen van zoeken en tasten veroverd hebben, zijn alle kunstwerken, die hun steun vinden in elementen *buiten* de beeldende — als: landschap, portret, stilleven enz., — *onzuiver*.

Het zou natuurlijk dwaas, minstens kortzichtig zijn alle schilder-kunstwerken, aan onzen tijd getoetst, voor minderwaardig uit te maken. De geheele ontwikkelingsgeschiedenis toont ons, dat de schilderkunst, de jongste der uitingsvormen van ons gevoel, zich van afbeeldende naar beeldende kunst bewogen heeft. Elk kunstwerk bekomt zijn wezenlijke waarde door zijn geestelijken